

Реферат на тему: "Артюр Рембо — символ світового поетичного авангарду"

Артюр Рембо

Реферат на тему:

Артюр Рембо — символ світового поетичного авангарду

"Безпрецедентною пригодою в історії мистецтва" схарактеризував творчий шлях Артюра Рембо Стефан Малларме. Вусі коротке його життя (тридцять сім років) було постійним духовним експериментом у поезії й авантюрою в особистому житті. Вже в 15 років він почав писати вірші, що засвідчили його поетичний талант. З дитинства ненавидів своє рідне місто Шарлевіль, з якого тікав 4 рази, потім ворожо ставився до Франції, а зрештою і до Європи, яка здавалася йому надте старою і маленькою. Разом з Полем Верленом він блукає північною Європою. Після зварювання Верлен поранивши з пістолета Рембо й опинився у в'язниці. Відтоді поети йшли різними шляхами.

Рембо створював вірші лише протягом трьох років. Доробок поета зовсім невеликий: кілька десятків поезій і дві збірки віршів у прозі — "Осяяння" і "Сезон у пеклі". Алі ті, що було їм зроблено, без перебільшення можна вважати революцією в поезії. Рембо був послідовним бунтівником і рішуче відмовлявся від усіх форм цивілізації, яку він оголошував утіленням буржуазності. Пече відкидав вусі: релігію, мораль, суспільні цінності та прагнув радикального оновлення не тільки поетичної, а й звичайної людської свідомості. Поезія була для нього засобом здійснення цієї революції. Традиційна поезія не могла виконати таку роль, вісь чому Рембо намагався створити зовсім нову поетичну універсальну мову, за допомогою якої сподівався вивільнити людський дух. "Я каджу, що треба статі ясновидцем, — викладав він програму свого духовного експерименту поетові П. Демені. — Пече робить собі ясновидцем тривалим, безмежним і послідовним розладом усіх нечуваних і неказаних мов: прийдуть нові жахаючі трудівники; смороду почнуть від тихнув горизонтів, де знесилено впавши попередник". Ці принципи наявні також у його поезії, сповненій образності, надзвичайно сміливих метафор і словосполучень. Рембо — один з перших у тогочасній французькій поезії почав писати верлібром.

Після смерті до поета прийшла всесвітня слава. Його ім'я стало символом світового поетичного авангарду. Без ясновидіння Рембо не було б великої поетичної революції Г. Аполлінера, французьких сюрреалістів, інших поетів. Його творчість привертала увагу й українських поетів. Значний інтерес до неї виявляли Юрій Клен і Василь Бобринський. Його поезії також перекладали М. Терещенко, Г. Кочур, М. Лукаш, Дм. Павличко, В. Стус, В. Ткаченко, М. Москаленко та ін.

У блакитні вечори стібками йтиму я;

Колотиме стерня, траву почну топтати:

Відчує свіжість піль тоді нога моя,

Я вітру голову дозволю овівати.

Це один з перших віршів поета "Відчуття", і вже в ньому виявилися такі наскрізні теми творчості, як блукання світом, прагнення необмеженої волі.

А у вірші "П'яний корабель" відчувається символічне відображення духовної авантюри поета, який хоче жити за принципами нової свідомості. Цей вірш безпосередньо пов'язаний з теорією і практикою ясновидіння:

За течією Рік байдужним плином гнаний,

Я не залежавши більш од гурту моряків:

Зробили з їх мішень крикливі Індіани,

Прибивши цвяхами до барвних стояків.

У поезії "Голосівки" помітні інтенсивні шукання Рембо універсальної мови поезії:

А чорне, біле Є, червоне І, зелене

В, синє ПРО, — про вас я нині б розповів:

А — чорний мух корсет, довкола смітників

Кружляння їх прудке, дзижчання тороплене.

Поезія Рембо — незвичайна, вона вражає динамічністю та строкатістю.

А. Рембо усвідомлював свій шлях у поезії як "вічне блукання й поривання в нетрях духу". Вусі, що йде ззовні (узвичаєні норми моралі або універсальні "закони розуму", "здоров'їв глузд" тощо) він сприймав як нестерпні пута, що заважають порухам його душі й тіла.

Наприкінці 1871 долі Рембо переходити на позиції символізму. Він вважає, що завдання поета полягає в тому, щоб бути провидцем, пророком, посередником між людьми та позареальним світом. Щоб стати таким посередником (медіумом), почути і передати потойбічні голоси, Рембо намагається звести до мінімуму доля розуму в процесі творчості. Він наполягає на тому, що пече винний бути Прометеем. Поезія мусить активно втручатися в життя, йти попереду його. Будувати "матеріалістичне майбутнє" може лише тієї митець, який досяг "стану віщуна, провидця". На його думку, висловити невисловлюване, виразити ірреальні таємниці буття можна було лише образами-символами — туманними, багатозначними і завжди незрозумілими.

Яскравими зразками символістської лірики Рембо є вірші "П'яний корабель" (1869-1871) і "Голосівки" (1871).

Вірш "П'яний корабель", написань поетом у 15-річному віці, — перший твір, створений згідно з традиціями "об'єктивної поезії", у якій, за Рембо, "не пече думає, а його думають". Це один з найдинамічніших, найекспресивніших творів світової літератури. У вірші йдеться про корабель, що втратив керування й носитися в безмежному океані, шукаючи порятунку, щастя, любові, вроду. За своїм змістом вірш є універсальним. Деякі побачили в ньому віддзеркалення бунту проти утилітаризму, інші — твір, у якому пече прогнозує своє майбутнє, дехто проводив аналогії з подіями.

Паризької Комуни і т.п. Немов людина, що втратила життєві орієнтири, зневірилася, втомилася шукати сенс буття, "п'яний корабель" без керма і без вітрил,

без капітана і моряків загубився серед хвиль безмежного океану, йому загрожують рифи, скелі, він неминуче зіштовхнеться з ними і, розтрощений загине, так і не побачивши рідний беріг, який зник за обрієм давно і назавжди.

Отже, у вірші "П'яний корабель" ліричне "я" — це "я" корабля, який ставши вільним від керма та екіпажу і мандрує безмежними просторами океану, кидаючи виклик стихіям

Коли галасливого я збувся екіпажа,
По волі Рік я мчавши, куди я лиш бажав.

Саме відчуття цього сп'янілого від необмеженої свободи, незабутніх вражень і почуттів корабля ("украї терпка любов міні п'янила в морі") передаються автором. Рембо знаходить яскраві, свіжі слова для створення несподіваних образів, фантастичних морських пейзажів, використовує своєрідну, непоетичну лексику, сміливо вживає просторіччя.

"П'яний корабель" — це символ визволення від звичайного життя та усталеного бачення світу. Водночас цей образ символізує собою бунтарську й бентежну душу поета, що прагне звільнення, рветься на пошуки нових вражень та відкриттів, хоче жити за принципами нової свідомості.

Виникають також асоціації з мандрівним життям самого Артюра Рембо — невтомного блукача світом, що бажав пізнавати ніколи й ніким не пізнане. Цікаво, що на годину написання "П'яного корабля" Рембо ще не бачив моря. Багатство та виразність образів, багатомірність символіки, правдивість і природність картин свідчать про те, що пророчі експерименти Рембо були небезпідставні.

Я бачив, як шумлять драговини та верші,
Де в комишах гниє морський Левіафан
Як падають у штиль гігантські хвилі перші
Як далечінь врізається в бездонний океан
Я сонце споглядав у пострахах містичних
Що зблисло згустками фіалкових промінь
Буруни злі немов актори драм античних
Віконничий свій дрозд котили в далечінь

Проте у фіналі вірша "п'яний корабель" постає втомленим та знесиленим від бурхливого й жорстокого життя, самотнім, відкинутим і забутимом усіма.

У бухтах спутаний весь травами морськими,
Я шквалом кинутий, де й птиці не знайти,
Звідкіль ні монітор, ні вітрильник не здійме.
Розбитий мій каркас, сп'янілий від води...
(Переклад М. Терещенко)

Він більше не може повернутися до своїх шалених мандрів і живе лише спогадами, однак ні про що не шкодує і знає, що ніколи б не міг повернутися до колишнього спокійного та узвичаєного існування.

Таким чином, у зачарованості Рембо, якого Поль Верлен назвавши "подорожнім у

черевиках, підбитих вітром", вільним життям волоцюги-мандрівника водночас містяться роздуми про виснажливу за такої волі безпритульність без керма та вітрил, що врешті-решт заводити в тупик Жага свободи, захоплення стихією моря й у тієї ж годину страх перед нею, усвідомлення своєї внутрішньої відчуженості від усього оточуючого, сталого, стабільного — усі це втілювалося в маленькій "одіссеї" Артюра Рембо.

Алі чи навряд така частка виглядає жалюгідною, адже п'янка мить свободи іноді дорожча за цілу вічність у рабській покорі та в полоні загальноприйнятих звичаїв. І "корабель" Артюра Рембо має право пишатися своїм коротким тріумфом. Його незабутнім враженням повнокровного життя стійкості та гордїй силі можна по-справжньому позаздрити.

Сонет "Голосівки" побудований як низка асоціацій ліричного героя. Голосні звуки дають імпульс його творчій уяві, викликаючи образи, народжені враженнями від зовнішнього світу і напруженого духовного життя. Так, звук "А" асоціюється в поета з чорним кольором смерті, тління, мухами на смітниках — символом усього віджилого, непотрібного. Звук "Е" пов'язується з білим кольором, прадавньою чистотою льодовиків "І" символізує пурпур, струм крові, бурхливі пристрасті "У" утілює мудрість зеленої природи і водночас людську мудрість "ПРО" асоціюється з синім кольором небо, неземними таємницями і нерозгаданим божественним смислом.

Кольорово-звукові асоціації співвідносяться між собою за принципом контрасту чорний — білий (духовна смерть — вічне буття), червоний — зелений (пристрасть — мудрий спокій). Однак для поета усі взаємопов'язано, одне краще віддзеркалює інше.

"Голосівки" вражають своєю динамікою, розмаїттям образів і почуттів, змінами інтонацій, що допомагає авторові відкрити багатогранний світ людських відчуттів, вражень, асоціацій. Експерименти А. Рембо продовжили наступні покоління символістів, шукаючи таємничий зміст у царині звуків і дивовижних образів.

Найважливіша праця символістського періоду творчості Рембо — книга віршів у прозі "Осяяння" (1872-1873). Верлен назвавши "Осяяння" "феєричними пейзажами". У творах цієї збірки Рембо не розповідає, а лише натякає, добираючи метафори на основ складних зорових асоціацій, створюючи фантастичні образи, які вражають, приголомшують.

Використана література:

1. Зарубіжна література XIX-XX століття. Хрестоматія. — К., 2001.
2. Літературна енциклопедія. — М., 1996.
3. Французька література XIX століття. — М., 1990.
4. 100 відомих письменників світу. — М., 2002.
5. Яременко Ф.І., Мацишин І.Р. Література Франції в іменах. — К., 1998.